

ІС-ШАРА ӘЗІРЛЕМЕСІ

«СӘЛЕМДЕСУ – СЫЙЛАСТЫҚТЫҢ БАСТАУЫ»

Бөлімі: IV. Балалармен тәрбиелеу-білім беру жұмысы

Бағыты: 4.1. «Заң мен тәртіп» идеологиясының қағидаттарын іске асыру

№: 2

Айы: Қазан

Өткізу түрі: Тақырыптық ойындар, жағдаяттық тапсырмалар

Жауаптылар: Тәрбиешілер

Жас ерекшелігі: Мектепке дейінгі барлық жас топтары

МАҚСАТЫ

Балаларға сәлемдесудің адамға деген құрмет пен сыйластықтың белгісі екенін түсіндіру; үлкендермен және құрдастарымен әдепті қарым-қатынас жасауға, сәлемдесу мәдениетін сақтауға және өзара құрмет көрсетуге тәрбиелеу.

МІНДЕТТЕРІ

Білімдік:

- «сәлемдесу», «әдеп», «құрмет», «сыйластық» ұғымдарын түсіндіру;
- сәлемдесудің қарапайым түрлерін үйрету;
- үлкендермен және құрдастарымен дұрыс амандасу жолдарын көрсету.

Дамытушылық:

- балалардың сөйлеу мәдениетін дамыту;
- қарым-қатынас жасау дағдыларын жетілдіру;
- жағдаятқа сәйкес дұрыс әрекет таңдау қабілетін қалыптастыру.

Тәрбиелік:

- үлкендерді құрметтеуге;
- достарына ізетпен қарауға;
- әдептілікке;
- мейірімділікке;
- өзара сыйластыққа тәрбиелеу.

КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕ

Іс-шара соңында бала:

- сәлемдесудің маңызын түсінеді;
- үлкендермен амандасады;
- құрдастарымен әдепті қарым-қатынас жасайды;
- «Сәлеметсіз бе?», «Сәлем!», «Қайырлы таң!», «Қайырлы күн!» сөздерін орынды қолданады;
- сөйлесушінің сөзін тыңдайды;
- қоштасу сөздерін қолданады;
- жағдаятқа сәйкес әдепті әрекетті таңдай алады;
- өзара құрметтің қарапайым ережелерін біледі.

ҚАЖЕТТІ ҚҰРАЛДАР

- сәлемдесу бейнеленген суреттер;
- түрлі кейіпкерлер бейнеленген карточкалар;
- қуыршақ немесе ойыншық кейіпкерлер;
- «Сәлемдесу гүлдері»;
- смайликтер;
- айна;
- жағдаяттық карточкалар.

ІС-ШАРАНЫҢ БАРЫСЫ

I. ШАТТЫҚ ШЕҢБЕРІ «СӘЛЕМ, ДОСЫМ!»

Балалар шеңберге тұрады.

Педагог:

— Балалар, бүгін біз өте әдемі бір сөз туралы сөйлесеміз. Ол қандай сөз деп ойлайсындар?

Балалардың жауаптары тыңдалады.

Педагог:

— Дұрыс! Ол – «Сәлем!»

Педагог әр балаға қарап:

— Сәлем, Аружан!

— Сәлем, Әли!

— Қайырлы таң, балалар!

Балалар бір-бірімен амандасады.

Педагог:

«Сәлемдесу – адамға деген құрметтің алғашқы белгісі.»

II. «СӘЛЕМДЕСУДІҢ ТҮРЛЕРІН ТАП»

Педагог балаларға әртүрлі сәлемдесу сөздерін ұсынады.

Үлкен адамға:

«Сәлеметсіз бе?»

Досымызға:

«Сәлем!»

Таңертең:

«Қайырлы таң!»

Күндіз:

«Қайырлы күн!»

Кешке:

«Қайырлы кеш!»

Қоштасқанда:

«Сау болыңыз!»

«Сау бол!»

Педагог балалармен бірге сөздерді қайталайды.

III. ТАҚЫРЫПТЫҚ ОЙЫН «СӘЛЕМ БЕР»

Мақсаты: Әртүрлі жағдаятта дұрыс сәлемдесу дағдысын қалыптастыру.
Педагог балаларға кейіпкерлерді көрсетеді.

1-карточка

Әже топқа кірді.

Бала не дейді?

Балалар:

— Сәлеметсіз бе!

2-карточка

Тәрбиеші таңертең балаларды қарсы алды.

Балалар:

— Қайырлы таң!

3-карточка

Досынды аулада көрдің.

Балалар:

— Сәлем!

4-карточка

Баланың әкесі топқа келді.

Балалар:

— Сәлеметсіз бе!

Әр жауаптан кейін педагог:

— Бұл сөзді не үшін таңдадың?
деп сұрайды.

IV. «СӘЛЕМДЕСУ ГҮЛІ» ОЙЫНЫ

Педагог ортаға үлкен гүлдің суретін орналастырады.

Гүлдің ортасында:

❁ «СЫЙЛАСТЫҚ»

Балаларға түрлі түсті жапырақшалар беріледі.

Әр бала бір әдепті сөз айтады және жапырақшаны гүлге орналастырады.

Мысалы:

❁ Сәлеметсіз бе!

❁ Сәлем!

❁ Рақмет!

❁ Өтінемін!

❁ Кешіріңіз!

❁ Сау болыңыз!

❁ Қайырлы таң!

Педагог:

«Әдепті сөздер көбейген сайын, сыйластық гүлі де жайқала түседі.»

V. «ҚАЛАЙ ДҰРЫС?» ДИДАКТИКАЛЫҚ ОЙЫНЫ

Педагог екі түрлі әрекетті сипаттайды.

Балалар дұрыс әрекетті таңдайды.

1.

А: Бала тәрбиешіні көріп, сәлемдесті.

Ә: Бала тәрбиешіні көрсе де, бұрылып кетіп қалды.

Дұрыс жауап: А.

2.

А: Досың сөйлеп тұрғанда оның сөзін бөлдің.

Ә: Досыңды тыңдадың.

Дұрыс жауап: Ә.

3.

А: Әжеңе «Сәлеметсіз бе?» дедің.

Ә: Әжеңе үндемей өтіп кеттің.

Дұрыс жауап: А.

4.

А: Досыңмен кездескенде «Сәлем!» дедің.

Ә: Досыңды итеріп өттің.

Дұрыс жауап: А.

VI. ЖАҒДАЯТТЫҚ ТАПСЫРМАЛАР

1-жағдаят

Сен балабақшаға таңертең келдің. Есіктен тәрбиешінді көрдің.

Не істейсің?

Күтілетін жауап:

— Қайырлы таң!

немесе

— Сәлеметсіз бе!

2-жағдаят

Сен досыңды аулада көрдің.

Не дейсің?

Күтілетін жауап:

— Сәлем!

3-жағдаят

Саған досың ойыншығын берді.

Не дейсің?

Күтілетін жауап:

— Рақмет!

4-жағдаят

Сен досыңды байқамай итеріп жібердің.

Не дейсің?

Күтілетін жауап:

— Кешірші.

5-жағдаят

Ойын аяқталды. Досыңмен қоштасып жатырсың.

Не дейсің?

Күтілетін жауап:

— Сау бол!

VII. РӨЛДІК ОЙЫН «ҚОНАҚ КЕЛДІ»

Мақсаты: Үлкен адаммен дұрыс қарым-қатынас жасау мәдениетін қалыптастыру.

Бір бала – қонақ.

Бір бала – үй иесі.

Қонақ есікті қағады.

Бала есікке келеді:

— Сәлеметсіз бе! Қош келдіңіз!

Қонақ:

— Рақмет!

Педагог балалардың сөйлеу мәдениетін бақылайды.

Ойын бірнеше рет қайталанады.

VIII. РӨЛДІК ОЙЫН «ДОСЫММЕН КЕЗДЕСТІМ»

Екі бала бір-біріне қарама-қарсы тұрады.

Бірінші бала:

— Сәлем, Айша!

Екінші бала:

— Сәлем, Дана!

Бір-біріне күлімдейді.

Педагог:

— Балалар, сәлемдескен кезде не істедік?

Балалар:

- Бір-бірімізге қарадық.
- Сәлем айттық.
- Күлімдедік.

Педагог:

«Сәлемдесу кезінде жылы жүзбен қарау да – сыйластықтың белгісі.»

IX. «ӘДЕПТІ СӨЗДІ ТАП» ОЙЫНЫ

Педагог сөйлемді бастайды, балалар аяқтайды.

Педагог:

— Біреумен кездескенде...

Балалар:

— Сәлемдесеміз!

— Біреу бізге көмектессе...

Балалар:

— Рақмет айтамыз!

— Біреуден бір нәрсе сұрасақ...

Балалар:

— Өтінемін дейміз!

— Біреуді ренжітіп алсақ...

Балалар:

— Кешірім сұраймыз!

— Қоштасқанда...

Балалар:

— Сау бол дейміз!

X. ҚИМЫЛДЫ ОЙЫН «СӘЛЕМДЕСУ ПОШТАСЫ»

Балалар шеңбер бойымен қозғалады.

Музыка тоқтаған кезде әр бала өзіне жақын тұрған балаға:

— Сәлем!

деп амандасады.

Келесі айналымда:

— Қайырлы таң!

Келесіде:

— Қалайсың?

деп сұрайды.

Ойын соңында балалар бір-біріне күлімдеп қол бұлғайды.

XI. «ӘДЕПТІ БАЛА ҚАНДАЙ?» ТАЛҚЫЛАУЫ

Педагог:

— Әдепті бала қандай болады?

Балалардың жауаптары:

- амандасады;

- үлкендерді сыйлайды;
- достарын тыңдайды;
- рақмет айтады;
- кешірім сұрайды;
- өтінішін сыпайы айтады;
- қоштасады;
- ешкімді ренжітпейді.

Педагог:

«Әдептілік – күнделікті жасайтын жақсы әрекеттерімізден көрінеді.»

XII. «СӘЛЕМДЕСУДІ ҰМЫТПА!» ШАҒЫН СЕРГІТУ

Педагог әрекеттерді көрсетеді.

👋 **Сәлемдесеміз** – қол бұлғаймыз.

💖 **Құрметтейміз** – қолымызды жүрек тұсына қоямыз.

😊 **Күлімдейміз** – күлімдейміз.

👂 **Тыңдаймыз** – құлағымызға қол қоямыз.

💖 **Досымызды сыйлаймыз** – жүрек жасаймыз.

Балалар педагогтің қимылын қайталайды.

XIII. ҚОРЫТЫНДЫ «СЫЙЛАСТЫҚ ШЕҢБЕРІ»

Балалар шеңберге тұрады.

Педагог:

— Бүгін біз қандай сөздерді үйрендік?

Балалар:

— Сәлеметсіз бе!

— Сәлем!

— Рақмет!

— Өтінемін!

— Кешіріңіз!

— Сау болыңыз!

Педагог:

— Сәлемдесу не үшін қажет?

Күтілетін жауап:

— Адамды сыйлау үшін.

— Әдепті болу үшін.

— Досымызбен жақсы қарым-қатынас жасау үшін.

Педагог:

«Сәлемдесу – кішкентай ғана сөз, бірақ оның ішінде үлкен құрмет бар.»

XIV. РЕФЛЕКСИЯ «БҮГІН МЕН ҮЙРЕНДІМ...»

Балалар сөйлемді аяқтайды:

«Бүгін мен...»

— Сәлемдесуді үйрендім.

— Үлкендермен дұрыс амандасуды үйрендім.

— Досыммен әдепті сөйлесуді үйрендім.

— Рақмет айтуды үйрендім.

— Кешірім сұрауды үйрендім.

ПЕДАГОГКЕ АРНАЛҒАН «СӘЛЕМДЕСУДІҢ 5 ЕРЕЖЕСІ»

Топта көрнекі түрде ілуге болады:

★ 1. Кездескенде – сәлемдес.

★ 2. Үлкен адамға – «Сәлеметсіз бе!» де.

★ 3. Досыңа – «Сәлем!» де.

★ 4. Әдепті сөздерді қолдан: «Рақмет», «Өтінемін», «Кешіріңіз».

★ 5. Қоштасқанда – «Сау бол!» де.

ЖАС ЕРЕКШЕЛІГІНЕ БЕЙІМДЕУ

Кіші топ

Негізгі үш сөз:

«Сәлем!» – «Рақмет!» – «Сау бол!»

Көбірек қимыл, сурет және қайталау қолданылады.

Ортаңғы топ

«Сәлеметсіз бе?», «Сәлем!», «Рақмет», «Өтінемін», «Кешіріңіз» сөздерін жағдаят бойынша қолдану.

Ересек топ

Әртүрлі қарым-қатынас жағдаяттарын талдау, рөлдік ойындар ұйымдастыру.

Мектепалды топ

Сәлемдесу мәдениетін қоғамдық әдеппен байланыстыру; әртүрлі адамдармен сөйлесу кезінде сөзді, дауыс ырғағын және мінез-құлықты дұрыс таңдау.

БЕКІТУГЕ АРНАЛҒАН КҮНДЕЛІКТІ ӘДЕТ

Педагог әр таң сайын балаларды қарсы алғанда:

«Қайырлы таң! Бүгін бір-бірімізге жылы сөз айтып бастайық!»
деп күнді бастайды.

Кешке:

«Бүгін кімге сәлемдестің? Кімге рақмет айттың?»

деген сұрақ арқылы баланың күнделікті әрекетін бекітеді.

АТА-АНАҒА ҰСЫНЫС

Баладағы сәлемдесу мәдениеті балабақшада ғана емес, отбасында да қалыптасады.

Ата-аналарға:

- баланың сәлемдесуін өздері үлгі арқылы көрсету;
- үйге келгенде және үйден шыққанда амандасу;
- үлкендермен амандасуды әдетке айналдыру;
- «рақмет», «өтінемін», «кешіріңіз» сөздерін күнделікті қолдану;
- баланы мәжбүрлеп емес, өз үлгісімен үйрету ұсынылады.

Маңызды қағида:

«Балаға әдепті болуды айтқаннан гөрі, әдепті қарым-қатынасты өзіміз көрсету арқылы үйретеміз.»

ПЕДАГОГТИҢ БАҚЫЛАУ ПАРАҒЫ

№	Бақыланатын дағды	Қалыптасты	Қалыптасу үстінде
1	Үлкендермен амандасады	☐	☐
2	Құрдастарымен сәлемдеседі	☐	☐
3	«Рақмет» сөзін қолданады	☐	☐
4	«Өтінемін» сөзін қолданады	☐	☐
5	Қажет жағдайда кешірім сұрайды	☐	☐
6	Қоштасу сөздерін қолданады	☐	☐
7	Әңгімелесушіні тыңдайды	☐	☐
8	Құрдастарын құрметтейді	☐	☐

ҚОРЫТЫНДЫ ҰРАНДАР

🌿 «Сәлемдесу – сыйластықтың бастауы!»

💖 «Әдепті сөз – жылы жүректен шығады!»

😊 «Сәлемдескен бала – сыйластықты бағалаған бала!»

★ «Құрмет көрсетсең – құрмет көресің!»